

gemeente
Zoetermeer

Stadspeiling 2023

Deelrapport energietransitie

Stadspeiling 2023

Deelrapport energietransitie

Februari 2024

Uitvoering onderzoek: Josée Boormans, afdeling JaBo/Onderzoek en Statistiek
In opdracht van: Ingrid Hordijk, afdeling Stedelijk Ontwikkeling

INHOUDSOPGAVE

	Pagina
SAMENVATTING	3
1. ONDERZOEKSVERANTWOORDING	4
1.1 inleiding	4
1.2 respons	4
2. ENERGIETRANSITIE	5
2.1 aardgasvrij wonen in 2040	5
2.2 mening over aardgasvrij wonen	5
2.3 belangrijkste zorgen, wensen en/of vragen rond aardgasvrij wonen	7
2.4 acceptatievoorwaarden aardgasvrij wonen	8
2.5 plannen voor (verdere) verduurzaming	8
2.6 bekendheid Energieloket en informatiebehoefte	9
BIJLAGE 1. Tabellen	11
BIJLAGE 2. Betrouwbaarheid en nauwkeurigheid	13
BIJLAGE 3. Populatie, steekproef, veldwerk en respons	14
BIJLAGE 4. Vragenlijst onderzoek	15

SAMENVATTING

- Er zijn 681 respondenten die één of meer vragen over het onderwerp energietransitie uit de stadspeiling 2023 hebben ingevuld. Een respons van 17%.
- In totaal zegt 45% van de respondenten in 2050 of al eerder in 2040 aardgasvrij te willen zijn. Een kwart van de respondenten vindt de landelijke doelstelling om in 2050 aardgasvrij te zijn niet realistisch en bijna een achtste is het niet eens met het streven om aardgasvrij te zijn.
- Meer dan driekwart van de respondenten in een koopeengezinswoning willen hun huis (nog) aardgasvrij maken, hebben dat geheel of gedeeltelijk gedaan of hun huis was al aardgasvrij bij de aankoop. In totaal geeft 14% aan de woning niet aardgasvrij te willen maken.
- Van respondenten in een koopappartement of -flat ligt dat percentage lager. Daar zegt iets meer dan de helft dat hun VvE wel plannen heeft voor het aardgasvrij maken maar nog meer duidelijke informatie nodig heeft of nog onvoldoende financiële middelen heeft. Of hun VvE heeft al duidelijke plannen om aardgasvrij te worden, heeft zelfs al maatregelen genomen om aardgasvrij te worden of het complex is al aardgasvrij. Bij de overige respondenten is de VvE hierover verdeeld, wil hun VvE (nog) niet aardgasvrij worden of de respondenten weten het niet.
- Zowel respondenten in een koopeengezinswoning als respondenten in een koopflat of -appartement zijn het meest bang voor de hoge kosten van aardgasvrij wonen. Daarna scoort bij beide groepen het hoog dat ze niet weten wat ze dan allemaal aan hun huis moeten veranderen. Ook zouden ze graag hulp bij de uitvoering hebben. Daarnaast vraagt bijna een vijfde zich af wat er gebeurt als ze niet mee willen doen.
- Voor de meeste huiseigenaren (koopeengezinswoning of een koopflat/appartement) zou het aardgasvrij maken van de woning (wel) acceptabel zou zijn als de investeringskosten niet te hoog zijn en als er subsidie is voor het nemen van maatregelen. Ook belangrijk vindt men dat men heldere en betrouwbare informatie krijgt en dat de energiekosten ongeveer gelijk blijven en het om een kleine ingreep aan huis gaat.
- Aan alle respondenten die nog niet (helemaal) aardgasvrij zijn en wel van plan zijn hiermee aan de slag te gaan, is 31% van plan hun woning of wooncomplex (verder) te verduurzamen en 38% misschien.
- Het Energieloket Zoetermeer is bij 38% van de respondenten bekend. Dat is onder huurders lager dan onder eigenaren van koopwoningen en koopflats/appartementen.
- In totaal heeft iets minder dan een derde van de respondenten behoefte aan informatie of advies over verduurzamen en energie besparen. Bij huiseigenaren is er vooral behoefte aan informatie over het verduurzamen van de woning, behoefte aan informatie en ondersteuning bij het aanvragen van subsidie(s) en behoefte aan informatie over kleine, praktische besparingsmaatregelen die ze in huis kunnen nemen. Daarnaast bestaat er ook behoefte aan ondersteuning bij het selecteren van aanbieders/offertevergelijking. Onder huurder bestaat vooral belangstelling voor informatie over kleine, praktische besparingsmaatregelen die ze in huis kunnen nemen of inzicht in welke apparaten in huis de meeste invloed hebben op de hoogte van hun energierekening.

1 ONDERZOEKSVERANTWOORDING

1.1 inleiding

Eind september/begin oktober 2023 is in Zoetermeer de jaarlijkse Stadspeiling gehouden. In deze enquête worden er over uiteenlopende onderwerpen vragen gesteld aan de inwoners van Zoetermeer. Eén van de onderwerpen in de stadspeiling van dit jaar is het onderwerp energietransitie.

1.2 respons

Voor de stadspeiling 2023 zijn er drie niet overlappende steekproeven getrokken uit het bevolkingsbestand van de gemeente Zoetermeer van elk 4000 inwoners van 18 jaar en ouder. Voor de personen geldt bovendien dat zij op dat moment niet woonachtig waren in een 'bijzonder woongebouw' (verzorgingshuis, penitentiaire inrichting, gezinsvervangend tehuis) of in een woonwagen. Aan de personen uit de drie steekproeven zijn verschillende enquêtes (A, B of C) voorgelegd. De vragen over de energietransitie waren in vragenlijst B opgenomen.

De vragen over het onderwerp energietransitie zijn in voldoende mate beantwoord door 681 personen (461 respondenten vulden een digitale vragenlijst in en 220 respondenten een papieren vragenlijst). Dit is een respons van 17%.

Niet alle respondenten vulden alle vragen in. Bij de uitkomsten in dit rapport staat telkens vermeld op hoeveel respondenten de uitkomsten betrekking hebben.

Eigen aan steekproefonderzoek is dat de uitkomsten een schatting geven van de werkelijkheid. In bijlage 2 is een overzicht opgenomen van de nauwkeurigheid en betrouwbaarheid rondom de onderzoeksuitkomsten. In bijlage 3 staat een verdeling van de bevolking, steekproef en respons van Zoetermeerders van 18 jaar en ouder.

De vragenlijst van dit onderzoek is terug te vinden in bijlage 4.

In bijlage 1 staat toelichtende tabellen op de resultaten uit het rapport.

2

ENERGIETRANSITIE

2.1 aardgasvrij wonen in 2040

In 2050 moeten alle Nederlandse woningen aardgasvrij zijn. Zoetermeer streeft naar een aardgasvrije gebouwde omgeving in 2040.

Iets meer dan een vijfde (21%) van de respondenten wil graag dat Zoetermeer voorloopt en vaart maakt met de landelijke doelstellingen om aardgasvrij te worden. Bijna een kwart (24%) vindt dat Zoetermeer moet aansluiten bij de landelijke doelstellingen om uiterlijk in 2050 aardgasvrij te zijn. Eén kwart van de respondenten (25%) vindt de landelijke doelstelling om aardgasvrij te worden niet realistisch is en 12% is het helemaal niet eens met het streven om aardgasvrij te wonen. De overige 18% heeft er geen mening over of weet het niet.

Tabel 1. Uitspraak die het beste past bij de mening van de respondent over het streven naar een aardgasvrije gebouwde omgeving in Zoetermeer in 2040 (n=679)

Uitspraak:	Aantal	In % van het totaal
Ik zie graag dat Zoetermeer voorloopt en vaart maakt met de landelijke doelstellingen om aardgasvrij te worden	144	21,2%
Ik zie graag dat Zoetermeer aansluit bij de landelijke doelstelling om uiterlijk in 2050 aardgasvrij te zijn	164	24,2%
Ik vind de landelijke doelstelling om aardgasvrij te worden niet realistisch	167	24,6%
Ik ben het helemaal niet eens met het streven om aardgasvrij te wonen	79	11,6%
Ik weet het nog niet/ geen mening	125	18,4%
Totaal		
Geen antwoord: 2 respondenten	679	100,0%

2.2 mening over aardgasvrij wonen

Om na te gaan hoe huurders en kopers denken over aardgasvrij wonen, is in het onderzoek onderscheid gemaakt in kopers en huurders. Van de respondenten woont 24% in een huurwoning, 61% in een koopwoning (eengezinswoning) en 16% in een koopwoning (appartement/ flat).

Tabel 2. Woonsituatie van de respondent (n=678)

Soort woning	Aantal	In % van het totaal
huurwoning	159	23,5%
koopwoning (eengezinswoning)	411	60,6%
koopwoning (appartement/ flat)	110	15,9%
Totaal	678	100,0%
Geen antwoord: 1		

Sommige bewoners denken na over het helemaal aardgasvrij maken van hun huis, anderen juist nog helemaal niet. Weer andere bewoners hebben hun huis al aardgasvrij gemaakt of zijn hier mee bezig. Aan alle respondenten in een koopwoning (eengezinswoning of flat/ -appartement) is gevraagd hoe zij tegenover aardgasvrij wonen staan.

a. Koopwoning (eengezinswoning)

Er zijn 411 respondenten die in een eengezins koopwoning wonen. Meer dan een achtste van hen (14%) wil niet aardgasvrij zijn. Een klein percentage respondenten (8%) is niet de (mede-) eigenaar van het huis. De overige respondenten (78%) willen hun huis (nog) aardgasvrij maken of hebben dat geheel of gedeeltelijk gedaan of hun huis was al aardgasvrij bij de aankoop.

Tabel 3. Mening over het aardgasvrij maken van het huis (n=411)

Uitspraak:	Aantal	In % van het totaal
Ik wil wel meedoen, maar ik heb me er nog niet in verdiept	63	15,6%
Ik wil wel, maar de informatie is niet helder, ik weet niet wat ik moet doen	47	11,6%
Ik heb me er wel in verdiept, maar ik heb nog niets gedaan	63	15,6%
Ik heb plannen om maatregelen te nemen	21	5,2%
Ik heb al maatregelen genomen, maar ik ben nog niet (helemaal) aardgasvrij	89	22,0%
Ik heb maatregelen genomen en ben nu aardgasvrij	6	1,5%
Mijn huis was al aardgasvrij bij de aankoop	26	6,4%
Ik wil het niet	56	13,9%
Niet van toepassing: ik ben niet de (mede-) eigenaar	33	8,2%
Totaal	404	100,0%
Geen antwoord:	7	

b. Koopwoning (appartement/ flat)

Aan alle respondenten die in een koopflat/appartement (n=108) wonen, is gevraagd hoe hun VvE staat tegenover het aardgasvrij maken van hun wooncomplex.

Uit de resultaten komt naar voren dat 11% van de respondenten al in een aardgasvrije flat of appartementencomplex woont.

Bij 35% van de respondenten wil hun VvE wel aardgasvrij worden maar heeft zich er nog niet voldoende in verdiept, heeft meer duidelijkere informatie nodig of heeft nog onvoldoende financiële middelen. Volgens 3% van de respondenten zijn er bij hun VvE duidelijke plannen om aardgasvrij te worden en bij 2% zijn er al maatregelen genomen maar zijn ze nog niet (helemaal) aardgasvrij. Bij 5% van de respondenten is hun VvE nog verdeeld over het aardgasvrij wonen.

In totaal geeft 8% van de respondenten aan dat hun VvE (nog) niet aardgasvrij wil worden. Daarnaast zegt 36% niet te weten hoe hun VvE staat tegenover aardgasvrij maken de van hun wooncomplex.

Tabel 4. Mening van de VVE over het aardgasvrij maken van de flat/ appartement (n=108)

Mening van de VVE	Aantal	In % van het totaal
Onze VVE wil wel, maar we hebben er ons nog niet voldoende in verdiept	5	4,6%
Onze VVE wil wel, maar we hebben meer duidelijkere informatie nodig	11	10,2%
Onze VVE heeft zich er al wel in verdiept, maar we hebben nog niets gedaan	12	11,1%
Onze VVE wil wel, maar we hebben onvoldoende financiële middelen	10	9,3%
We hebben plannen om maatregelen te nemen en weten wat we willen doen	3	2,8%
We hebben al maatregelen genomen, maar we zijn nog niet (helemaal) aardgasvrij	2	1,9%
Onze flat of appartementencomplex is al aardgasvrij	12	11,1%
Onze VvE is hierover verdeeld	5	4,6%
Onze VvE wil het (nog) niet	9	8,3%
Weet niet	39	36,1%
Totaal	108	100,0%

2.3 belangrijkste zorgen, wensen en/of vragen rond aardgasvrij wonen

Aan alle respondenten in een koopwoning (eengezins of appartement/flat), die hebben aangegeven aardgasvrij te willen zijn en/of eventuele plannen hebben om aardgasvrij te worden, is gevraagd wat hun belangrijkste zorgen, wensen en/of vragen zijn rond aardgasvrij wonen.

Zowel respondenten in een eengezins koopwoning (51%) als respondenten in een koopflat/ appartement (41%) zijn het meest bang voor de hoge kosten van aardgasvrij wonen.

Daarna scoort bij beide groepen het hoog dat ze niet weten wat ze dan allemaal aan hun huis moeten veranderen. Ook zouden beide groepen graag hulp bij de uitvoering hebben.

Daarnaast vraagt 19% van de respondenten in een eengezins koopwoning en 18% in een koopflat/ appartement zich af wat er gebeurt als ze niet mee willen doen.

Tabel 5. Belangrijkste zorgen, wensen en/of vragen rond aardgasvrij wonen van respondenten in een koopwoning (eengezinswoning) en van respondenten in een koopwoning (flat/ appartement)

- Men mocht meer antwoorden geven

	Koopwoning (eengezinswoning)		Koopwoning (flat/ appartement)	
	Aantal	In % van het totaal aantal respondenten	Aantal	in % van het totaal aantal respondenten
- Ik ben bang voor hoge kosten	146	51,2%	38	40,9%
- Ik weet niet wat er allemaal moet veranderen aan mijn huis	83	29,1%	28	30,1%
- Ik heb hulp nodig bij de uitvoering	48	16,8%	16	17,2%
- Als ik iets wil gaan doen, wil ik weten waar ik terecht kan met vragen	36	12,6%	13	14,0%
- Mijn huis is veel te oud, aanpassen gaat te veel kosten	28	9,8%	9	9,7%
- Ik ga of wil gaan verhuizen en daarom doe ik niets	20	7,0%	6	6,5%
- Ik ben al op leeftijd, ik zal de investering niet meer terugverdienen	40	14,0%	10	10,8%
- Ik ben al op leeftijd, ik wil mijn spaargeld aan iets anders besteden	32	11,2%	9	9,7%
- Wat gebeurt er als ik niet mee wil doen?	53	18,6%	17	18,3%
- Geen	24	8,4%	11	11,8%
- Weet niet	27	9,5%	15	16,1%
Totaal aantal respondenten:		285		93
Geen antwoord:		5		3

2.4 acceptatievoorwaarden aardgasvrij wonen

Aan alle eigenaren van een koopwoning, die in een nog niet geheel of gedeeltelijk aardgasvrije woning wonen, is gevraagd wanneer het aardgasvrij maken van hun woning voor hen (wél) acceptabel zou zijn.

Uit tabel 6 blijkt dat het aardgasvrij maken van de woning voor de meesten (wel) acceptabel zou zijn als de investeringskosten niet te hoog zijn en als er subsidie is voor het nemen van maatregelen. Ook belangrijk vindt met dat men heldere en betrouwbare informatie krijgt en dat de energiekosten ongeveer gelijk blijven en het om een kleine ingreep aan huis gaat.

Tabel 6. Genoemde voorwaarden onder welke het aardgasvrij maken van de woning (wel) acceptabel zou zijn voor respondenten in een koopwoning (eengezinswoning) en in een koopwoning (flat/appartement)

- Men mocht meer antwoorden geven

Voorwaarden onder welke het aardgasvrij maken van de woning (wel) acceptabel zou zijn:	Koopwoning (eengezinswoning)		Koopwoning (flat/ appartement)	
	Aantal	In % van het totaal aantal respondenten	Aantal	in % van het totaal aantal respondenten
- als de investeringskosten niet te hoog zijn	146	51,6%	38	41,3%
- als mijn 'energiekosten' (bijvoorbeeld energierekening + kosten voor aflossing van een lening voor de investeringen) ongeveer gelijk blijven	77	27,2%	31	33,7%
- als er subsidie is voor het nemen van maatregelen	116	41,0%	37	40,2%
- als ik hiervoor een lening kan krijgen met gunstige voorwaarden	24	8,5%	10	10,9%
- als ik heldere en betrouwbare informatie krijg	92	32,5%	27	29,3%
- als er een loket is waar ik heen kan met vragen	31	11,0%	10	10,9%
- als ik het samen met mijn buurt kan doen	54	19,1%	16	17,4%
- als mijn buurt en ik goede begeleiding krijgen tijdens het proces	58	20,5%	15	16,3%
- als het om een kleine ingreep aan mijn huis gaat	63	22,3%	23	25,0%
- nooit, ik wil het niet	23	8,1%	7	7,6%
- weet niet	36	12,7%	19	20,7%
Totaal aantal respondenten:		283		92
Geen antwoord:		7		4

2.5 plannen voor (verdere) verduurzaming

Aan alle respondenten die nog niet (helemaal) aardgasvrij zijn en wel van plan zijn hiermee aan de slag te gaan, is gevraagd of ze van plan zijn om te investeren in het (verder) verduurzamen van hun woning of wooncomplex (VvE).

Van de respondenten zegt 31% zeker van plan te zijn om te investeren in het (verder) verduurzamen van hun woning of wooncomplex (VvE) en 38% misschien. In totaal is 15% dat niet van plan en weet 17% het niet.

Tabel 7. Plannen om eventueel in te investeren in het (verder) verduurzamen van hun woning of wooncomplex (VvE) (n=472)

Bent u van plan om te investeren in het (verder) verduurzamen van uw woning of wooncomplex (VvE)	Aantal	In % van het totaal
ja, zeker	147	31,1%
ja, misschien	177	37,5%
nee	69	14,6%
weet niet	79	16,7%
Totaal	472	100,0%

2.6 bekendheid Energieloket en informatiebehoefte

Het Energieloket Zoetermeer is net als in 2022 bij 38% van de respondenten bekend en bij 62% van de respondenten niet.

Een onderscheid naar de bekendheid onder huurders en kopers laat zien dat bijna een kwart van de respondenten (24%) in een huurwoning bekend is met het Energieloket Zoetermeer. Van de respondenten in een eengezins koopwoning is dat 45% en van respondenten in een koopflat/ appartement 35% (zie bijlage 1 tabel X1).

Tabel 8. Bekendheid met het Energieloket Zoetermeer (n=674)

Bent u bekend met het Energieloket Zoetermeer	Aantal	In % van het totaal
ja	258	38,3%
nee	416	61,7%
Totaal	674	100,0%

In totaal heeft 31% van de respondenten behoefte aan informatie of advies over verduurzamen en energie besparen. De overige 69% heeft hier geen behoefte aan.

Een indeling in koop- en huurwoningen laat zien dat van de respondenten in een huurwoning 21% behoefte heeft aan informatie en advies over verduurzamen en energie besparen. Van de respondenten in een koopeengezinswoning is dat 35% en bij respondenten in een koopflat/ appartement 29% (zie bijlage 1 tabel X2).

Tabel 9. Behoeftte aan informatie en advies over verduurzamen en energie besparen (n=663)

Heeft u behoefte aan informatie of advies over verduurzamen en energie besparen?	Aantal	In % van het totaal
ja	204	30,8%
nee	459	69,2%
Totaal	663	100,0%
Geen antwoord: 18		

Aan alle respondenten die behoefte hebben aan informatie of advies over verduurzamen en energie besparen is gevraagd waaraan ze behoefte hebben. In de vraagstelling is daarbij een onderscheid gemaakt tussen de behoefttes van respondenten in een koopwoning (zie tabel 10) en in een huurwoning (zie tabel 11).

koopwoning

Van de respondenten in een koopwoning, die behoefte hebben aan informatie en advies over het verduurzamen en energiebesparing, heeft 56% behoefte aan informatie over het verduurzamen van de woning en heeft 41% behoefte aan informatie en ondersteuning bij het aanvragen van subsidie(s) en behoefte aan informatie over kleine, praktische besparingsmaatregelen die ze in huis kunnen nemen. Daarnaast bestaat bij 28% behoefte aan ondersteuning bij het selecteren van aanbieders/offertevergelijking.

Tabel 10. Genoemde behoefte aan informatie of advies over verduurzamen en energiebesparing van respondenten in een koopwoning (n=170)

Genoemde behoefte:	Aantal keren genoemd	In % van het totaal aantal respondenten
- informatie over kleine, praktische besparingsmaatregelen die ik in huis kan nemen	70	41,2%
- informatie over het verduurzamen van mijn woning	95	55,9%
- informatie over het verduurzamen van ons wooncomplex (in geval van VvE)	26	15,3%
- informatie en ondersteuning bij het aanvragen van subsidie(s)	70	41,2%
- ondersteuning bij het selecteren van aanbieders/ offertevergelijking	47	27,6%
- inspiratie en voorbeeldverhalen uit Zoetermeer	25	14,7%
- collectieve inkoopacties van zonnepanelen	27	15,9%
- collectieve inkoopacties van isolatiematerialen	37	21,8%
- een stappenplan en inzicht in waar ik moet beginnen met verduurzaming van mijn woning	52	30,6%
- contactgegevens van een duurzaam buurtinitiatief in mijn woonomgeving	24	14,1%
- inzicht in welke apparaten in huis de meeste invloed hebben op de hoogte van mijn energierekening	31	18,2%
- iets anders: (zie bijlage 1 tabel X3)	12	7,1%
- weet niet	7	4,1%
Totaal aantal respondenten: 170		

huurwoning

Van de respondenten in een huurwoning, die advies willen over het verduurzamen en energiebesparing, wil 60% informatie over kleine, praktische besparingsmaatregelen die ze in huis kunnen nemen of inzicht in welke apparaten in huis de meeste invloed hebben op de hoogte van hun energierekening.

Tabel 11. Genoemde behoefte aan informatie of advies over verduurzamen en energiebesparing van respondenten in een huurwoning (n=30)

Genoemde behoefte:	Aantal keren genoemd	In % van het totaal aantal respondenten
- informatie over kleine, praktische besparingsmaatregelen die ik in huis kan nemen	18	60,0%
- een energiecoach die aan huis advies kan geven over mogelijkheden om te besparen op energie	3	10,0%
- inzicht in welke apparaten in huis de meeste invloed hebben op de hoogte van mijn energierekening	18	60,0%
- iets anders, namelijk: (zie bijlage 1 tabel X4)	2	6,7%
- weet niet	2	6,7%
Totaal aantal respondenten: 30		

BIJLAGE 1. TABELLEN

Tabel X1. Bekendheid met het Energieloket Zoetermeer onder huurders en eigenaren van koopwoningen

Koop of huur?	Bekend met het Energieloket Zoetermeer		Totaal
	Ja	Nee	
huurwoning	23,6%	76,4%	100% (n=157)
koopwoning (eengezinswoning)	44,9%	55,1%	100% (n=408)
koopwoning (appartement/flat)	35,2%	64,8%	100% (n=108)
Totaal	38,3%	61,7%	100% (n=674)

Tabel X2. Behoeftte aan informatie en advies over verduurzamen en energie besparen onder huurders en eigenaren van koopwoningen (n=663)

Koop of huur?	Behoeftte aan informatie of advies over verduurzamen en energie besparen?		Totaal
	Ja	Nee	
huurwoning	21,1%	78,9%	100,0% (n=152)
koopwoning (eengezinswoning)	35,0%	65,0%	100,0% (n=403)
koopwoning (appartement/flat)	29,0%	71,0%	100,0% (n=107)
Totaal	30,8%	69,2%	100,0% (n=663)

Tabel X3. Een andere vorm van informatie of advies over verduurzamen en energiebesparing door kopers, anders namelijk:

- Collectief inkopen als buurt. Energie delen als woonblok i.p.v. ieder voor zich.
- Dat bedrijven binnen Zoetermeer de daken vol krijgen met zonnepanelen, en eventuele overtollige energie kunnen leveren aan woonwijken, ze hebben vaak veel ruimte op de daken, dan hoeft er ook niet ergens anders in het land een lelijke windmolen neergezet te worden en ook niet kostbare landbouwgrond voor zonneparken.
- Een duidelijke visie met uitleg over HOE Zoetermeer aardgasvrij wil worden (warmtenet, aquathermie, elektrificatie en warmtepompen et cetera).
- Er is bij ons een energiecoach langs geweest. Hier heeft mijn moeder behoefte aan.
- Financiële ondersteuning/subsidie gemeente.
- Ik neem geen warmtepomp, wacht tot de volgende generatie warmtepompen, minder lawaai en duurzamer.
- Ik wacht de plannen van de VvE af.
- Informatie over betrouwbare, onpartijdige uitvoerders.
- Informatie: wie gaat dat betalen de verduurzaming.
- Krijg ik stadswarmte, vloeibaar gas?
- Uitsluitend via VvE.
- Vorig jaar heb ik deelgenomen aan Webinar van gemeente + aanbiedersselectie. Vervolgens heb ik flink geïnvesteerd. Ben zeer tevreden over deze diensten van de gemeente!
- Wat zijn de plannen van de gemeente Zoetermeer met onze wijk? Ik ga niet investeren zolang ik niet weet wat de gemeente gaat doen.
- Wij hebben al meer dan 10 jaar 6 zonnepanelen. Ik ben niet voor warmtepompen. Ik ben wel geïnteresseerd in waterstof als vervanger van gas. Dan kunnen de bestaande leidingen gewoon blijven.

Tabel X4. Andere informatie of advies over verduurzamen en energiebesparing genoemd door huurders, anders, namelijk:

- Algemene richtlijnen (besparingen).
- Alternatief WP, deze past niet.
- Hoe de duurzaamheid verder aangepakt kan gaan worden in ons appartementencomplex, idem voor de plannen voor uitbreiding laadpalen en visies etc.
- Hoe ik van het gas af kom. Heb enkel kookgas. Heb weinig financiële middelen en weet niet wie ik hiervoor kan inschakelen.
- Via VvE.
- Worden er wel/geen nieuwe buurten op een warmtenet aangesloten?? Graag info daarover.

BIJLAGE 2. Betrouwbaarheid en nauwkeurigheid

De in dit verslag opgenomen uitkomsten hebben betrekking op de 681 respondenten uit de stadspelling 2023 die vragen hebben ingevuld over het onderwerp energietransitie. Over de 'werkelijkheid', dat wil zeggen de situatie in de totale populatie van Zoetermeer 18-plussers, kunnen alleen uitspraken worden gedaan in de vorm van punt- of intervallschattingen.

Wanneer in de respons bijvoorbeeld 40% een bepaald gedrag vertoont, wordt aangenomen dat dit in de populatie ook 40% zal zijn. Een dergelijke puntschatting van een percentage zal bijna altijd in meer of mindere mate van de werkelijkheid afwijken.

De kans op een verkeerde schatting kan aanzienlijk worden teruggebracht door de werkelijkheid te schatten in de vorm van intervallen (intervallschattingen).

Het is daarbij mogelijk, met behulp van statistische formules, de grootte van een interval zodanig rond de enquête-uitkomst te kiezen dat met een bepaalde mate van zekerheid (veelal 'betrouwbaarheid' genoemd) kan worden aangenomen dat het werkelijke percentage zich binnen dat interval bevindt.

Enkele voorbeelden ter verduidelijking:

- Stel dat van alle 681 respondenten 30% opvatting A heeft. In werkelijkheid (dus in de totale populatie van Zoetermeeders van 18 jaar en ouder) zal dit percentage dan met 95% zekerheid liggen tussen 26,6% en de 33,4%.
- Stel dat van alle respondenten er 50 gedrag x vertonen. Als van deze 50 personen 60% vrouw is dan kan met 95% zekerheid gesteld worden dat van alle Zoetermeerse 18-plussers die gedrag x vertonen tussen de 46,4 en 73,6% vrouw is.

Tabel 1. Procentpunten waarmee de werkelijke percentages (dus die in de populatie) maximaal kunnen afwijken van die in de respons. (Bij een betrouwbaarheidsniveau van 95%).

Aantal respondenten	10% of 90%	20% of 80%	30% of 70%	40% of 60%	50%
100	5,9	7,8	9,0	9,6	9,8
200	4,2	5,5	6,4	6,8	6,9
300	3,4	4,5	5,2	5,5	5,7
400	2,9	3,9	4,5	4,8	4,9
500	2,6	3,5	4,0	4,3	4,4
600	2,4	3,2	3,7	3,9	4,0
681	2,2	3,0	3,4	3,6	3,7

BIJLAGE 3. Populatie, steekproef en respons

In de volgende tabel zijn de Zoetermeerse bevolking, de steekprofeenheden en de respondenten naast elkaar gezet naar de gecombineerde kenmerken leeftijd en geslacht.

Geslacht en leeftijd, in % van:

-de Zoetermeerse bevolking van 18 jaar en ouder (per 1-1-2023);

-de personen in de steekproef B (per 1-9-2023);

-de respondenten (volgens opgave van de respondent).

Geslacht en leeftijd	Bevolking	Personen in de steekproef	Respondenten
Man 18 < 34 jr.	11,7%	24,0%	12,2%
Vrouw 18 < 34 jr.	11,6%	22,4%	9,7%
Anders 18 < 34 jr.	0,0%	0,0%	0,4%
Man 35 < 49 jr.	11,6%	11,3%	8,4%
Vrouw 35 < 49 jr.	12,2%	13,5%	15,9%
Anders 35 < 49 jr.	0,0%	0,0%	0,4%
Man 50 < 59 jr.	8,0%	6,6%	8,4%
Vrouw 50 < 59 jr.	8,7%	6,7%	8,1%
Anders, 50 < 59 jr.	0,0%	0,0%	0,3%
Man 60 < 74	11,6%	5,6%	12,6%
Vrouw 60 < 74	12,6%	5,6%	12,5%
Anders, 60 < 74 jr.	0,0%	0,0%	0,3%
Man 75 jr. en ouder	5,3%	1,8%	5,0%
Vrouw 75 jr. en ouder	6,6%	2,5%	5,9%
Anders, 75 jr., en ouder	0,0%	0,0%	0,0%
Totaal	100,0%	100,0%	100,0%
Aantal	101.156	4.000	681

BIJLAGE 4. Vragenlijst onderzoek

ENERGIETRANSITIE

81. In 2050 moeten alle Nederlandse woningen aardgasvrij zijn. Zoetermeer streeft naar een aardgasvrije gebouwde omgeving in 2040.

Welke uitspraak past het best bij uw mening hierover?

- 1. ik zie graag dat Zoetermeer voorloopt en vaart maakt met de landelijke doelstellingen om aardgasvrij te worden
- 2. ik zie graag dat Zoetermeer aansluit bij de landelijke doelstellingen om uiterlijk in 2050 aardgasvrij te zijn
- 3. ik vind de landelijke doelstelling om aardgasvrij te worden niet realistisch
- 4. ik ben het helemaal niet eens met het streven om aardgasvrij te wonen
- 5. ik weet het nog niet/ geen mening

82. **Woont u in een huur- of in een koopwoning?**

- 1. huurwoning → ga naar vraag 88
- 2. koopwoning (eengezinswoning) → ga naar vraag 83
- 3. koopwoning (appartement/ flat) → ga naar vraag 84

83. Sommige bewoners denken na over het helemaal aardgasvrij maken van hun huis, anderen juist nog helemaal niet. Weer andere bewoners hebben hun huis al aardgasvrij gemaakt of zijn hier mee bezig.

Hoe staat u er tegenover?

- 1. ik wil wel meedoen, maar ik heb me er nog niet in verdiept → ga naar vraag 85
- 2. ik wil wel, maar de informatie is niet helder, ik weet niet wat ik moet doen → ga naar vraag 85
- 3. ik heb me er wel in verdiept, maar ik heb nog niets gedaan → ga naar vraag 85
- 4. ik heb plannen om maatregelen te nemen → ga naar vraag 85
- 5. ik heb al maatregelen genomen, maar ik ben nog niet (helemaal) aardgasvrij → ga naar vraag 87
- 6. ik heb maatregelen genomen en ben nu aardgasvrij → ga naar vraag 88
- 7. mijn huis was al aardgasvrij bij de aankoop → ga naar vraag 88
- 8. ik wil het niet → ga naar vraag 85
- 9. niet van toepassing: ik ben niet de (mede-)eigenaar → ga naar vraag 85

84. Sommige Verenigingen van Eigenaren (VvE's) denken na over het aardgasvrij maken van hun flat of appartementencomplex, andere juist nog helemaal niet. Weer andere VvE's hebben hun wooncomplex al aardgasvrij gemaakt of zijn hier mee bezig.

Hoe staat u er tegenover?

- 1. onze VvE wil wel, maar we hebben er ons nog niet voldoende in verdiept
- 2. onze VvE wil wel, maar we hebben meer en duidelijkere informatie nodig
- 3. onze VvE heeft zich er al wel in verdiept, maar we hebben nog niets gedaan
- 4. onze VvE wil wel, maar we hebben onvoldoende financiële middelen
- 5. we hebben plannen om maatregelen te nemen en weten wat we willen doen
- 6. we hebben al maatregelen genomen, maar we zijn nog niet (helemaal) aardgasvrij → ga naar vraag 87
- 7. onze flat of appartementencomplex is al aardgasvrij → ga naar vraag 88
- 8. onze VvE is hierover verdeeld
- 9. onze VvE wil het (nog) niet
- 10. weet niet

85. Wat zijn uw belangrijkste zorgen, wensen en/of vragen rond aardgasvrij wonen?

- meer antwoorden mogelijk -

- ik ben bang voor hoge kosten
- ik weet niet wat er allemaal moet veranderen aan mijn huis
- ik heb hulp nodig bij de uitvoering
- als ik iets wil gaan doen, wil ik weten waar ik terecht kan met vragen
- mijn huis is veel te oud, aanpassen gaat te veel kosten
- ik ga of wil gaan verhuizen en daarom doe ik niets
- ik ben al op leeftijd, ik zal de investering niet meer terugverdienen
- ik ben al op leeftijd, ik wil mijn spaargeld aan iets anders besteden
- wat gebeurt er als ik niet mee wil doen?
- geen
- weet niet

86. Wanneer zou het aardgasvrij maken van uw woning voor u (wél) acceptabel zijn?

- meer antwoorden mogelijk -

- als de investeringskosten niet te hoog zijn
- als mijn 'energiekosten' (bijvoorbeeld energierekening + kosten voor aflossing van een lening voor de investeringen) ongeveer gelijk blijven
- als er subsidie is voor het nemen van maatregelen
- als ik hiervoor een lening kan krijgen met gunstige voorwaarden
- als ik heldere en betrouwbare informatie krijg
- als er een loket is waar ik heen kan met vragen
- als ik het samen met mijn buurt kan doen
- als mijn buurt en ik goede begeleiding krijgen tijdens het proces
- als het om een kleine ingreep aan mijn huis gaat
- nooit, ik wil het niet
- weet niet

87. Bent u van plan om te investeren in het (verder) verduurzamen van uw woning of wooncomplex (VvE)?

- 1. ja, zeker
- 2. ja, misschien
- 3. nee
- 4. weet niet

88. Bent u bekend met het Energieloket Zoetermeer?

- 1. ja
- 2. nee

89. Heeft u behoefte aan informatie of advies over verduurzamen en energie besparen?

- 1. ja   → Woont u in een koopwoning? Ga naar vraag 90
                  → Woont u in een huurwoning? Ga naar vraag 91
- 2. nee   → ga naar vraag 92

90. Waar heeft u behoefte aan?

- meer antwoorden mogelijk -

- informatie over kleine, praktische besparingsmaatregelen die ik in huis kan nemen
- informatie over het verduurzamen van mijn woning
- informatie over het verduurzamen van ons wooncomplex (in geval van VvE)
- informatie en ondersteuning bij het aanvragen van subsidie(s)
- ondersteuning bij het selecteren van aanbieders/ offertevergelijking
- inspiratie en voorbeeldverhalen uit Zoetermeer
- collectieve inkoopacties van zonnepanelen
- collectieve inkoopacties van isolatiematerialen
- een stappenplan en inzicht waar ik moet beginnen met verduurzaming van mijn woning
- contactgegevens van een duurzaam buurtinitiatief in mijn woonomgeving
- inzicht in welke apparaten in huis de meeste invloed hebben op de hoogte van mijn energierekening
- iets anders, namelijk:

- weet niet

LET OP: ga nu door naar vraag 92

91. Waar heeft u behoefte aan?

- meer antwoorden mogelijk -

- informatie over kleine, praktische besparingsmaatregelen die ik in huis kan nemen
- een energiecoach die aan huis advies kan geven over mogelijkheden om te besparen op energie
- inzicht in welke apparaten in huis de meeste invloed hebben op de hoogte van mijn energierekening
- iets anders, namelijk:

- weet niet